

Plagen in die nette buurt

Amsterdam-Zuid verandert vandaag voor de derde keer in de beeldenroute ArtZuid. Oud-directeur van het Rijksmuseum Henk van Os stelde de route samen.

tekst LORIANNE VAN GELDER foto RINK HOF

Henk van Os (1938) praat als iemand die de leukste baan ter wereld heeft. Hij vertelt over zijn werk als curator bij ArtZuid. De oud-directeur van het Rijksmuseum, voormalige presentator van kunstprogramma's *Museumschatten* en *Beeldenstorm* en nu hoogleraar kunst en samenleving aan de Universiteit van Amsterdam, mocht uit een dik boek met beeldhouwwerken zijn selectie maken. Hij koos kunst van Europe-

anen, Aziaten en Afrikanen, hier en daar provocatief, en steeds was hij op zoek naar 'het wow-effect'.

Wat vond u van de ophef over het kunstwerk van een grote onderbroek van Kenichi Ogawa? Amerikaanse toeristen hadden erover geklaagd, waarna het is verplaatst.

"De tweede onderbroek? Dat is me helemaal ontgaan, ik hoorde het pas toen het werk al was verplaatst. Het grappige is dat er ook een onderbroek hangt van een Nigeriaanse kunstenaar, El Anatsui. Ik vind het mooie en geestige werken, maar misschien is het iets te veel."

ArtZuid-oprichter Cintha van Heeswijck-Veeger vroeg u curator te worden. Vorige edities waren dat Michiel Romeyn en Jan Cremer. Zei u meteen ja?

"Absoluut. Ik vind dit een fantastisch initiatief. Ik vind het onwaarschijnlijk hoe je zoiets van de grond krijgt. Dat het toch lukt, ondanks een niet-subsidiërende Mondriaanstichting, vind ik klasse."

Hoe verloopt de selectie van kunstwerken?

"Cintha geeft mij een dik boek met werken. Die werken komen uit collecties van musea, privéverzamelaars, van kunstenaars of zelfs van iemand die aluminium giet. Ze vindt kunst op de dolste plekken. Mijn aandeel is dat ik die werken doorneem en zeg wat ik wel en niet fantastisch vind. Samen kijken we waar het moet staan en of het nog leuk is voor scholieren. Er zijn, geloof ik, 56 scholen bij het project betrokken."

Kiest u dan 'makkelijke' kunst die iedereen begrijpt?

"Nee, dat is niet het geval. Maar ik probeer wel dingen sprekend te maken in de setting waarin ze zich bevinden."

Wat wilt u met de selectie beelden bereiken?

"Ik heb geen boodschap, maar ik wil wel dat mensen langs de beelden lopen of fietsen en dan plotseling hun hoofd omdraaien. Dat wow-gevoel, dat moet er zijn. Dat kan positief of negatief zijn, maar er moet iets gebeuren."

U zei eerder dat het niet te conceptueel mag zijn. Zo wees u een werk van een koelkast af omdat het publiek er te lang over na zou moeten denken.

"Het mag wel conceptueel zijn, maar het moet vooral goed gemaakt zijn. Veel conceptuele kunst is kleuterig.

Met kleuterig bedoel ik slecht gemaakt, rommelig – het doet gewoon niets. Dat mocht het niet zijn."

Bijzonder veel Afrikaanse en Aziatische kunstenaars zijn vertegenwoordigd. U noemt dat global art. Waar komt dat thema vandaan?

"Met mijn beste vriend in dit vak, Hans Belting, praat ik nu veel over *global art*. In de tijd dat het nog *world art* heette – een term die ook verwees naar kunst uit ontwikkelingslanden – had het van die rare ethische discussies eromheen. *World art* heeft iets neerbuigends, iets koloniaals. Er worden alleen werken gekozen die iets politieks of maatschappelijks vertegenwoordigen. Ik wilde dat anders. Waarom passen we kunst uit Afrika niet tussen de andere kunst in? Met dezelfde waarden en dezelfde criteria als voor Europese kunstenaars gelden? Ik wil kunstwerken kiezen die het publiek nog nooit heeft gezien, maar die wel spannend zijn."

Wanneer vindt u de beeldenroute geslaagd?

"Het is geslaagd als het iedereen in de buurt – of je hier nu woont of langskomt – kijkplezier geeft. Maar vervolgens is het geslaagd als het je een verbijstering geeft over creativiteit. Bijvoorbeeld het werk van Peter Buggenhout, dat midden op de Apollolaan staat. Een soort crash, van stukken hout en zeildoek, alsof er een vliegtuig is neergestort. Er is daar iets verschrikkelijk kapot gegaan. Het is kleurig en het doet het fantastisch in die nette buurt."

Wilt u de nette mensen in Zuid plagen?

"Ik behoor er zelf toe, dus het zou zelfkwellend zijn, maar ik merk dat ik ze toch onbedoeld plaag. Zo'n doodskop van Joep van Lieshout, in het plantsoen tegenover het Hilton Hotel, hakt er aardig in bij onze bejaarde burens. Dat hoeft van mij niet, zeggen ze dan. Waarschijnlijk is het een te directe confrontatie met de dood. Maar ik vind dat de beelden op het plantsoentje het goed doen."

In uw inleiding bij de catalogus schrijft u dat u 'helemaal los' wil gaan.

"Ja, dat heb ik met de Buggenhout gedaan. Maar ook met het werk van David Bade: een barokke reusachtige figuur die in een lantaarnpaal klimt. Of het beeld dat Jonathan

Curator Henk van Os bij *La danse van Folkert de Jong*, tegenover het Hilton Hotel.

Meese heeft gemaakt: een man met een pik zo groot dat de meisjes er blij van worden. Nou, is dat losgaan of niet?"

U sprak zich ook stevig uit tegen 'kan-geen-kwaadkunst'.

"Ja, KGK-kunst noemen we dat thuis. Stillevens die je niets doen, of abstracte kunst die puur decoratief geworden is. Het is kunst die bij tandartsen hangt. Je kunt het ook bij Ikea vinden: kunst die in elke woonkamer boven de bank kan hangen. Het is kunst die schadeloos is gemaakt."

Heeft u een favoriet beeld?

"Ik heb de Ai Weiwei nog niet gezien, maar ik denk dat ik die de allerleukste vind. Het zijn op elkaar gestapelde fietsen. Het komt bij Station Zuid. Maar de *Cristofoor* van Lentink vind ik ook geweldig. Dat zijn enorme benen van hout die normaal een Christus zouden dragen, maar hij zit er nu niet op. Het allermooiste vind ik *Mixed feelings* van Tony Cragg: een gouden beeld, bijna een soort paddenstoel, echt prachtig."

Zijn de beelden bestand tegen vandalen?

"We zijn optimistisch en we werken goed samen met de politie. Tja, we moeten het maar hopen. Het is natuurlijk vreselijk als er iets gebeurt."

BEELDENROUTE ARTZUID

ArtZuid was voor het eerst in 2009. Het idee is van Cintha van Heeswijck, die met de beeldtentoonstelling de aandacht wil vestigen op het door architect Berlage ontworpen Plan Zuid. De route is 2,5 km rond de Apollolaan, het Vondelpark, het Museumplein en de Zuidas. In 2011 was de tweede editie en ontving ArtZuid de prestigieuze Europa Nostra Award. ArtZuid krijgt 200.000 euro subsidie van stadsdeel Zuid en van de gemeente Amsterdam.

ArtZuid, 22/5 t/m 22/9, www.artzuid.nl